

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Θέμα Α

A1. Σύμφωνα με το κείμενο η ακρίβεια, η εργασιακή επισφάλεια, το υψηλό κόστος στέγασης, η ελλιπής κρατική στήριξη προς τους γονείς και η δυσκολία συνδυασμού καριέρας και οικογένειας -ιδίως για τις γυναίκες- θεωρούνται οι βασικές αιτίες της υπογεννητικότητας.

Σ' αυτές προστίθεται και ως αιτία η ριζική αλλαγή προτύπων και αντιλήψεων της ψηφιακής εποχής. Η χρήση των συσκευών για επικοινωνία με τα λεγόμενα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αυξάνει τα επίπεδα μοναξιάς, κοινωνικής απομόνωσης και ψυχολογικής δυσφορίας, αλλά και δημιουργεί ένα αναδυόμενο ιδεολογικό χάσμα μεταξύ νέων ανδρών και γυναικών, που έχει ως αποτέλεσμα να μην δημιουργούν οικογένειες προς τεκνοποίηση.

Θέμα Β

B1. 1 → β

2 → β

3 → α

4 → α

5 → α

B2. α. Αίτιο θεωρείται η χρήση των smartphones.

Ένα πρώτο αποτέλεσμα είναι ότι στους νέους αυξάνονται τα επίπεδα μοναξιάς, κοινωνικής απομόνωσης και ψυχολογικής δυσφορίας.

Ένα δεύτερο αποτέλεσμα είναι εμφάνιση ιδεολογικού χάσματος μεταξύ των δύο φύλων στις νεαρές ηλικίες, ειδικά σε όσους δε έχουν πανεπιστημιακή μόρφωση. Πρόθεση ή στόχος της συντάκτριας είναι να δείξει πώς η ψηφιακή εποχή επιδρά αρνητικά στις σχέσεις των ανθρώπων με επικέντρωση στο φαινόμενο της μοναξιάς.

β. Γιατί: χρησιμοποιείται για αιτιολόγηση. Στην κοινωνία υπάρχουν νέοι συντηρητικοί και ηλικιωμένοι προοδευτικοί. Τα «στρατόπεδα», οι κατηγορίες δεν είναι προκαθορισμένα απόλυτα. Το γιατί αυτό έχει ως σκοπό να αιτιολογήσει.

Λοιπόν: χρησιμοποιείται για συμπέρασμα. Οι δύο πλευρές, νέοι και ηλικιωμένοι, πρέπει να συνυπάρχουν για την υγεία του κοινωνικού σώματος. Το λοιπόν συμπεραίνει ότι υπάρχουν δύο διαφορετικές κατηγορίες, αλλά αυτές πρέπει να συνεργάζονται.

B3. Το ασύνδετο σχήμα: Χρησιμοποιείται για να αποδοθούν τα χαρακτηριστικά της νεότητας με ύφος και τρόπο που ταιριάζει σε άτομα μικρής ηλικίας.

Το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο: Χρησιμοποιείται για να δείξει τη συμμετοχή του συγγραφέα στη συλλογικότητα και την ανάγκη οι δύο κατηγορίες πολιτών να συνεργάζονται και να έχουν συλλογικότητα.

Η συνυποδήλωση/μεταφορά: Χρησιμοποιείται για να δείξει το κύριο χαρακτηριστικό των νέων, που είναι ο αυθορμητισμός και η ορμητικότητα.

Θέμα Γ

Γ1. Το ποίημα του Ανδρέα Εμπειρικού προτρέπει τον αναγνώστη να διεκδικεί τη ζωή του, να τη χαρεί, να βιώσει ό,τι τον ευχαριστεί, να βλέπει τη θετική πλευρά της ζωής του.

Χρησιμοποιεί:

1. προστακτικές («χτύπα», «πέταξε», «έβγα»)
2. προτρεπτική υποτακτική («πρέπει να...») και
3. β' ενικό πρόσωπο (**εσύ** - «να χαρής», «να γυμνωθής», «να στολιστής»)

Το πώς πρέπει κάποιος να ζει τη ζωή του είναι θέμα χαρακτήρα και αγωγής που έλαβε από την οικογένειά του, ως επίσης και από το μορφωτικό επίπεδο που έχει. Δεν αρνείται κανείς τις απολαύσεις, αλλά η ζωή δεν έχει μόνο απολαύσεις. Γενικά πρέπει κάποιος στη ζωή του να τηρεί την αρχαιοελληνική αρχή του «μέτρου».

Θέμα Δ

Δ1. Αξιοποιώντας δημιουργικά ιδέες από τα **Κείμενα αναφοράς 1 και 2**, σε ένα άρθρο 350-400 λέξεων που θα αναρτηθεί στη σχολική εφημερίδα:

- α)** να εξηγήσετε για ποιους λόγους, κατά τη γνώμη σας, αυξάνονται τα επίπεδα μοναξιάς στην εποχή μας και
- β)** να προτείνετε τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να συνεργάζονται οι νέοι με τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας, ώστε να θεραπευτεί η μοναξιά και των δύο γενεών.

Πρόλογος

Μοναξιά είναι η κατάσταση εκείνη του ατόμου, κατά την οποία αδυνατεί να επικοινωνήσει με τους συνανθρώπους του.

Σήμερα, ενώ ο άνθρωπος βρίσκεται ανάμεσα σε πολλούς ανθρώπους, που ποτέ κατά το παρελθόν της ανθρώπινης ιστορίας δεν βρέθηκε με τόσους πολλούς, δεν μπορεί να συνάψει δεσμούς και αισθάνεται ξένος.

Αυτό τον συνθλίβει ψυχικά και του δημιουργεί ποικίλα προβλήματα. Η μοναξιά δεν έχει όρια ηλικίας και εμφανίζεται τόσο στους νέους όσο και στους ηλικιωμένους.

Κύριο Θέμα

[1]. Αίτια αύξησης της μοναξιάς

α. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής στις μεγαλουπόλεις, στις οποίες οι άνθρωποι «τρέχουν» για να προλάβουν και δεν τους μένει χρόνος για ουσιαστική και ανθρώπινη επικοινωνία.

β. Η αλλαγή των αξιών. Το χρήμα έγινε από μέσο αξία και όλοι επιδιώκουν την απόκτηση αυτού, χωρίς να δίνουν σημασία στην ανθρώπινη επαφή και επικοινωνία.

γ. Τα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας και παρακολούθησης γεγονότων, που υποκατέστησαν τη ζώσα επικοινωνία.

δ. Οικονομικά προβλήματα απομονώνουν τους ανθρώπους, γιατί στη σημερινή εποχή μία συνάντηση απαιτεί έξοδα και κατανάλωση. Η ζωή δεν είναι η παλαιά γειτονιά, στην οποία οι άνθρωποι βρίσκονταν χωρίς κανένα κόστος.

ε. Η σημερινή εποχή δημιουργεί κλίμα καχυποψίας και μη εμπιστοσύνης ανάμεσα στους ανθρώπους. Και να θέλει κάποιος να «ανοιχτεί» και να συνάψει φιλικούς δεσμούς δεν είναι σίγουρος σε ποιον θα «πέσει».

στ. Η θεοποίηση της ατομικότητας και της αντίληψης ότι ο άνθρωπος μόνος του υπερτερεί του πλήθους, το οποίο αντιμετωπίζει ως μέσο για τους σκοπούς του. (κ.ά).

[2]. Προτάσεις για συνεργασία των νέων με τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας

Όπως ειπώθηκε, από μοναξιά υποφέρουν και οι νέοι και οι ηλικιωμένοι. Θα έλεγε κανείς ότι αυτές οι δύο γενεές δεν είναι εύκολο να επικοινωνήσουν και να βοηθήσει η μία την άλλη στην αντιμετώπιση της μοναξιάς τους. Ωστόσο θα μπορούσαν να γίνουν οι παρακάτω προσπάθειες:

Οι ηλικιωμένοι έχουν τις πολλές εμπειρίες και την πείρα που θα ήταν χρήσιμη στους νέους. Οι νέοι, αντιστοίχως, έχουν τη γνώση της τρέχουσας ψηφιακής επιστήμης που δεν έχουν οι ηλικιωμένοι. Υπάρχει ένα κοινό πεδίο σύγκλισης και επαφής με αμοιβαίο όφελος.

Αυτή η επαφή μπορεί να γίνει με τις εκδηλώσεις που γίνονται σε όλους τους χώρους. Εκεί θα βρεθούν μαζί νέοι και ηλικιωμένοι και αυτή η πρώτη τους επαφή θα δημιουργήσει κλίμα συνεννόησης και μετέπειτα συνεργασίας.

Οι νέοι πρέπει από την οικογένεια και το σχολείο να μάθουν την πορεία που έχει ο άνθρωπος στη ζωή του και να αντιληφθούν την αξία και τον σεβασμό που απαιτείται να δίνουν σε κάθε ηλικία.

Επίλογος

Το πρόβλημα της μοναξιάς και της μονομέρειας είναι σύμπτωμα των νεωτέρων χρόνων. Η ψηφιακή επικοινωνία και η αξία που δόθηκε στο χρήμα και στην κατανάλωση υλικών αγαθών είναι στοιχεία που θα ενισχύσουν ακόμα πιο πολύ την απομόνωση του ανθρώπου.

Για να λυθεί το πρόβλημα ο άνθρωπος, ο κάθε άνθρωπος, θα έπρεπε να τεθεί μπροστά στον καθρέφτη και να αποφασίσει αν θα ρομποτοποιηθεί ή αν θα θελήσει να παραμείνει άνθρωπος. Η απόφαση είναι δική του.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ως άρθρο σε σχολική εφημερίδα χρειάζεται τίτλο.

- Μοναξιά: ένα φαινόμενο της ψηφιακής εποχής μας. Μπορεί να αντιμετωπιστεί;
- Πώς γεφυρώνεται η μοναξιά στην οποία ζουν οι νέοι και τα άτομα της τρίτης ηλικίας;

Πανελλαδικές εξετάσεις ΓΕΛ, Εσπερινών ΓΕΛ στη ΝΕ Γλώσσα 2026.